

P-SS 027

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพอิสระใน
อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่

Factors Affecting Saving in National Savings Fund of the Self-Employment
in Muang Krabi District, Krabi Province

ปิติพันธ์ อ่อนจันทร์ (Pitipan Onchan)¹ พัทธ์ชัย ศรีสุขใส (Pithak srisuksai)²

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการออมของผู้ประกอบอาชีพอิสระ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนการออมแห่งชาติ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนการออมแห่งชาติ
สำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้ประกอบอาชีพอิสระ 7 กลุ่มอาชีพจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้สถิติร้อยละอธิบาย
การศึกษาลักษณะการออม ใช้สมการ Binary Logistic อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯ
และสมการถดถอยพหุคูณอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนฯ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมี
สัดส่วนเงินออมต่อรายได้เฉลี่ยร้อยละ 19.23 ออมเงินโดยการฝากออมทรัพย์กับธนาคารมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการ
ออมเพียงช่องทางการออมเดียว กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.0 ไม่ทราบข้อมูลการจัดตั้งกองทุนฯ กลุ่มที่ต้องการออมใน
กองทุนฯส่วนใหญ่ตัดสินใจออมจำนวน 500 บาทต่อเดือน กลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมีสัดส่วนผู้ตัดสินใจออมมากที่สุด
นอกจากนี้ เงินออมต่อเดือน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมและจำนวนเงินออมในกองทุนฯที่ระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติ 0.05 โดยเมื่อเงินออมต่อเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละหนึ่งจะมีผลให้จำนวนเงินออมในกองทุนฯเปลี่ยนแปลงไป
ร้อยละ 2.90 ส่วนรายได้ต่อเดือนและรายจ่ายต่อเดือน มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนฯให้เปลี่ยนแปลงไป ร้อยละ
1.80 และ -1.20 ตามลำดับ สำหรับหนี้สิน การครอบครองทรัพย์สินประเภทรถจักรยานยนต์ รถยนต์ และขนาด
ที่ดินที่ถือครอง มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯ แต่ไม่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนฯ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อการออม กองทุนการออมแห่งชาติ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The Objectives were to study: 1) The saving behavior of the self-employment; 2) Factors affecting saving in National Savings Fund (NSF); and 3) Factors affecting the amount of saving in NSF. The collected data using the questionnaire to survey the self-employment of seven careers in 400 subjects. The statistics used for analyzing the data were percentage to describe the savings behavior, binary logistic equation to explain the factors affecting savings in NSF and multiple regression equation to explain the factors affecting the amount of savings in the NSF. The results showed that the ratio of sample saving to income was 19.23 percent. The most samples saved their money through deposits at the commercial bank, and they had only one channel for savings. Most of the samples did not know about the information of the NSF, which accounted for 63.0 percent. Most of them planned to save 500 baht per month and the proportion of farmer was larger than others. In addition, the saving amount per month affected the saving decision and the money saved in NSF at the 0.05 of significance level. In fact, the increase of one percent in saving amount per month lead to 2.90 percent change in the amount of saving in the fund. The income per month and the expenditures per month affected the amount of saving in this fund changed to 1.80 and -1.20 percent, respectively. The liabilities, motorcycle ownership, car ownership and size of land holding also affected the saving decision in the fund, but did not affect the amount of saving in this fund.

Keywords: Factors affecting saving, National Savings Fund, Self-employment

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ไม่ได้อยู่ในระบบการจ้างงาน เช่น เกษตรกร ผู้มีอาชีพค้าขายทั่วไป คนขับรถรับจ้าง เป็นต้น กลุ่มบุคคลเหล่านี้ ไม่มีหลักประกันรายได้และสวัสดิการเหมือนแรงงานที่อยู่ในระบบการจ้างงาน ซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้นายจ้างจัดระบบสวัสดิการและสร้างหลักประกันรายได้เมื่อเกษียณอายุไปแล้ว เช่น ตามมาตรา 33 ของ พรบ.กองทุนประกันสังคม กำหนดให้ลูกจ้างและนายจ้างจ่ายเงินสะสมเงินสมทบเข้ากองทุน โดยกองทุนดังกล่าวจะจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้แก่ลูกจ้าง ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการออมเพื่อการเกษียณสำหรับแรงงานนอกระบบโดยเพิ่มให้มีช่องทางการออม ตามมาตรา 40 ของพรบ.กองทุนประกันสังคม เพื่อให้แรงงานนอกระบบซึ่งตามข้อมูลของสำนักงานกองทุนประกันสังคม มีอยู่ประมาณ 25 ล้านคน จากผู้ที่อยู่ในวัยทำงานประมาณ 39 ล้านคน ได้รับสิทธิเท่าเทียมกันกับแรงงานในระบบ ซึ่งจากการดำเนินนโยบายประกันตนตามมาตรา 40 ผลการดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2556 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2559 มีผู้สมัครประกันตนจำนวน 2,191,653 คน จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าผู้ที่สนใจสมัครประกันตนมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด นอกจากนี้ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบหลักประกันทางสังคมเพื่อการชราภาพ เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตามข้อมูลของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าปัจจุบันมีสัดส่วนผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศและในปี พ.ศ.2578 ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25 ดังนั้นหากไม่มีการวางแผนการออมเพื่อความมั่นคงทางรายได้หลังจากเกษียณไปแล้ว การรับเงินยังชีพผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอในการดำรงชีพและปัจจุบันรัฐบาลต้องจ่ายงบประมาณเพื่อจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี รัฐจะมีภาระทางการเงินการคลังเพิ่มมากขึ้นในการดูแลประชากรสูงวัยในทุกด้านทั้งด้านสุขภาพอนามัย สภาพจิตใจและการปรับตัวทางสังคม และที่สำคัญคือด้านค่าใช้จ่ายในการกินอยู่จะเห็นได้จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าใน ปี 2556 มียอดงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 58,347.01 ล้านบาท ปี 2557 มียอดงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 61,406.73 ล้านบาท และ ปี 2558 จำนวน 62,124.18 ล้านบาท จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบมีการออมเพื่อชีวิตยามเกษียณโดยตนเอง ซึ่งนอกจากจะรับเบี้ยยังชีพแล้วจะมีบำนาญใช้เลี้ยงชีพในวัยชราภาพด้วย ดังนั้น ในช่วงปี พ.ศ. 2554 กระทรวงการคลังได้เสนอให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนการออมเพื่อการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบขึ้น ตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ ผู้ที่มีสิทธิเป็นสมาชิก กอช.จะต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยที่มีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์และยังไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม หรือเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือสมาชิกกองทุนที่เป็นระบบบำเหน็จบำนาญอื่นๆที่มีการจ่ายเงินสมทบโดยรัฐบาลหรือนายจ้าง ซึ่งกองทุนการออมแห่งชาติได้มีการรับสมาชิกกองทุนในเดือน สิงหาคม 2558 เป็นต้นมา และได้กำหนดหลักเกณฑ์การออมขั้นต่ำครั้งละ 50 บาทแต่เมื่อรวมกันแล้วไม่เกิน 13,200 บาทต่อปี โดยรัฐจะจ่ายเงินสมทบให้ตามเงื่อนไข ซึ่งข้อแตกต่างระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติ กับการประกันตนตาม มาตรา 40 ของกองทุน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ประกันสังคมคือ กองทุนการออมแห่งชาติ ขยายวงเงินออมเพิ่มสูงขึ้น และรัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ตามสัดส่วนของเงินสะสมซึ่งสัมพันธ์กับอายุของสมาชิก เมื่อมีอายุครบ 60 ปีกองทุนจะจ่ายเงินบำนาญรายเดือนให้ จากข้อมูลดังกล่าว การออมกับกองทุนการออมแห่งชาติต้องใช้ระยะเวลานานจึงจะได้รับผลตอบแทน ประกอบกับตามข้อมูลการประกันตนตาม มาตรา 40 ของกองทุนประกันสังคมซึ่งมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับกองทุนการออมแห่งชาติพบว่า ตามข้อมูลที่กล่าวข้างต้นมีผู้สมัครเป็นผู้ประกันตนเพื่อได้รับความคุ้มครองกรณีบำนาญชราภาพ คิดเป็นร้อยละ 9.95 จากจำนวนแรงงานนอกระบบ 25 ล้านคน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อย งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาถึงความสนใจในการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลระดับการออมโดยเฉลี่ย ปัจจุบันมีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุน รวมทั้งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินออม โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ในอำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ เนื่องจากในพื้นที่มีความหลากหลายของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่น เกษตรกร ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายทั่วไป คนขับรถรับจ้าง ผู้รับจ้างทั่วไป ตามข้อมูลจากการสำรวจการมีงานทำของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2558 พบว่าในจังหวัดกระบี่ มีประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปมีงานทำ จำนวน 212,724 คน ในจำนวนนี้มีกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาคือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ มีจำนวนรวม 123,906 คน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 58.24 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมดในจังหวัดกระบี่ ซึ่งจำนวนดังกล่าวมีสัดส่วนที่สูง ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ จึงควรส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระสมัครเป็นสมาชิกของกองทุน โดยจะทำการศึกษาเพื่อให้ได้ทราบข้อมูล ว่ากลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีความสนใจต่อกองทุน มากน้อยเพียงใด มีปัจจัยใดที่มีผลต่อการออมในกองทุน ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปสู่การวางแผนส่งเสริมการออมในกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการออมของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนการออมแห่งชาติ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนการออมแห่งชาติ

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(survey research) ประชากรที่ศึกษาคือผู้ประกอบการอาชีพอิสระในท้องที่อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจาก 7 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ 1) กลุ่มอาชีพเกษตรกร 2) กลุ่มอาชีพการผลิตและงานทักษะฝีมือ 3) กลุ่มอาชีพการก่อสร้างหรือแรงงานทั่วไป 4) กลุ่มอาชีพการขายส่งขายปลีกและซ่อมแซมยานยนต์ 5) กลุ่มอาชีพการขนส่งรับจ้างด้วยยานพาหนะ 6) กลุ่มอาชีพการปรุงอาหารจำหน่าย 7) กลุ่มอาชีพการบริการ รวมจำนวนตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง แบบสอบถามหน้าแรกเป็นคำชี้แจงรวมทั้งแผนภาพสรุปข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสรุปสาระสำคัญ เกี่ยวกับ วิธีการสมัคร การจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน เงินสมทบและผลตอบแทนที่จะได้รับ และสถานที่รับสมัครสมาชิก เพื่อเป็นข้อมูลในการทดสอบหรือวัดความสนใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการออม ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ อธิบายการศึกษาลักษณะการออม ส่วนการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯ ใช้แบบจำลอง Binary Logistic สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ ใช้แบบจำลอง สมการถดถอยแบบพหุคูณและประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาลักษณะการออม พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีรายได้เฉลี่ย 11,106.25 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายเฉลี่ย 7,548.75 บาทต่อเดือน และมีเงินออมเฉลี่ย 2,136.50 บาทต่อเดือน โดยมีสัดส่วนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.23 ส่วนใหญ่มีการเก็บออมเงินในรูปแบบของการฝากออมทรัพย์กับธนาคารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นอกจากนั้นมีการออมโดยการซื้อสลากออมสิน/ธกส. มีจำนวนร้อยละ 16.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีผู้ที่ออมโดยสมัครเป็นสมาชิก กองทุนการออมแห่งชาติแล้วคิดเป็น ร้อยละ 14.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สำหรับจำนวนช่องทางการออมส่วนใหญ่มีการออมเพียงช่องทางการออมเดียวคิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาคือมีการออม 2 ช่องทางการออม คิดเป็น ร้อยละ 24.0 และออมผ่าน 3 ช่องทางการออม คิดเป็นร้อยละ 11.3 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจออมใน กองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งมีจำนวนรวม 212 ตัวอย่างพบว่า มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 12,061.32 บาท มีรายจ่าย เฉลี่ย 7,853.77 บาทต่อเดือน และมีเงินออมเฉลี่ย 2,918.39 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน เปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 24.19 ส่วนใหญ่เก็บออมในรูปแบบของการฝากออมทรัพย์กับ ธนาคารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมาสมัครสมาชิกออมกับกองทุนการออมแห่งชาติแล้วคิดเป็นร้อยละ 26.9 และออมโดยการซื้อสลากออมสิน/ธกส. คิดเป็นร้อยละ 24.1 ฝากประจำกับธนาคารคิดเป็นร้อยละ 14.2 สำหรับจำนวนช่องทางการออมส่วนใหญ่ออมผ่านช่องทางการออมเดียว คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาคือออม ผ่าน 2 ช่องทางการออมคิดเป็นร้อยละ 35.8 และ ออมผ่าน 3 ช่องทางการออมคิดเป็นร้อยละ 17.9 ตามลำดับ

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจไม่ออมในกองทุนฯ มีจำนวน 188 ราย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,029.25 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 7,204.78 บาท มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,254.78 บาท คิดเป็นสัดส่วนเงินออมต่อ รายได้ ร้อยละ 12.51 ส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบของการฝากออมทรัพย์กับธนาคารมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 48.9 สำหรับจำนวนช่องทางการออม ส่วนใหญ่ออมผ่านช่องทางการออมเดียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.5

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 63.0 ไม่ทราบมาก่อนว่ามีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ มีจำนวนเพียงร้อยละ 37.0 ที่ทราบข้อมูลว่ามีการจัดตั้ง กองทุนฯ สำหรับกลุ่มที่ต้องการออมในกองทุนฯ ส่วนใหญ่ตัดสินใจออม 500 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 43.4 หากจำแนกตามกลุ่มอาชีพพบว่า กลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมีสัดส่วนผู้ออมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.22 ของกลุ่มผู้ ประกอบอาชีพดังกล่าว รองลงมาคือกลุ่มอาชีพการผลิตและงานทักษะฝีมือคิดเป็นร้อยละ 65.00 กลุ่มอาชีพขาย ปลีกส่งขายปลีกและซ่อมแซมยานยนต์คิดเป็นร้อยละ 60.00 ตามลำดับ สำหรับเหตุผลที่ตัดสินใจออมเรียงลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

จากความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ต้องการมีบ้านอยู่เมื่ออายุครบ 60 ปี กองทุนมีประโยชน์คุ้มค่า ต้องการสร้างวินัยการออม กองทุนมีความมั่นคง และได้รับข่าวสารหรือคำแนะนำจึงตัดสินใจออมตามลำดับ

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจไม่ออมในกองทุนฯ มีจำนวน 188 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มอาชีพการปรุงอาหาร จำหน่ายมีสัดส่วนผู้ไม่ออมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 59.49 ของกลุ่มอาชีพดังกล่าว รองลงมาคือกลุ่มอาชีพการก่อสร้างและแรงงานทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 54.05 กลุ่มอาชีพบริการคิดเป็นร้อยละ 52.00 ตามลำดับ สำหรับเหตุผลที่ตัดสินใจไม่ออมโดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ มีรายได้น้อย มีรายจ่ายมาก พอใจการออมแบบเดิม ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนฯ และมีหนี้สินมาก ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนการออมแห่งชาติ

ตารางที่ 1 ผลการคำนวณข้อมูลตัวแปรที่ศึกษาด้วยแบบจำลองสมการโลจิสติก

Variable	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a debt	1.396	.469	8.867	1	.003***	4.038
save	.001	.000	49.121	1	.000***	1.001
land	.245	.082	9.004	1	.003***	1.277
car	.872	.407	4.595	1	.032**	2.392
Mbike	.678	.304	4.973	1	.026**	1.969
Constant	-3.948	1.834	4.633	1	.031**	0.019

a. Variable(s) entered on step 1: sax, age, edu, work, def, inc, exp, debt, save, land, car, Mbike, won, gold, wealt.

หมายเหตุ: แสดงผลลัพธ์เฉพาะตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯ คือปัจจัย การไม่มีหนี้สิน (debt) เงินออมต่อเดือน (save) ขนาดที่ดินที่ถือครอง (land) การครอบครองทรัพย์สินประเภทรถยนต์ (car) และรถจักรยานยนต์ (Mbike) เมื่อพิจารณาจากค่า odd ratio (ค่า Exp(B) ในตารางที่ 1) ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจออมในทิศทางเดียวกัน โดยปัจจัยด้านการไม่มีหนี้สินมีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนมากกว่าไม่ออมอยู่ 4.038 เท่า รองลงมาคือการครอบครองทรัพย์สินประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ขนาดที่ดินที่ถือครอง และเงินออมต่อเดือนมีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนมากกว่าไม่ออมอยู่ 2.392, 1.969, 1.277 และ 1.001 เท่า ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

3. สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนการออมแห่งชาติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สมการถดถอยแบบพหุคูณ ผลแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแสดงปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนการออมแห่งชาติ

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.	Tolerance	VIF
C	329.995	36.901	8.943	0.000***		
รายได้/เดือน (inc)	0.018	0.003	5.256	0.000***	0.443	2.258
รายจ่าย/เดือน(exp)	-0.012	0.006	-2.039	0.043**	0.526	1.903
เงินออม/เดือน(save)	0.029	0.008	3.490	0.001***	0.720	1.389
R-squared	0.283	F-statistic	27.382			
Adjusted R-square	0.273	Prob.(F-statistic)	0.000***			
Dependent Variable	savefund	Durbin-watson stat	2.105			

ผลการวิเคราะห์พบว่ารายได้ต่อเดือนและเงินออมต่อเดือน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับจำนวนเงินที่ตัดสินใจออมในกองทุนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หากรายได้ต่อเดือนและเงินออมต่อเดือนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละหนึ่งจะส่งผลให้จำนวนเงินที่จะออมในกองทุนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.80 และ 2.90 ตามลำดับ ส่วนรายจ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับจำนวนเงินที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ หากรายจ่ายต่อเดือนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละหนึ่งจะส่งผลให้จำนวนเงินที่จะออมในกองทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.20 ในทิศทางตรงข้าม จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถนำมาเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเงินออมในกองทุนฯ (Savefund) กับตัวแปรอิสระได้ดังนี้

$$\text{Savefund} = 329.995 + 0.018(\text{inc}) - 0.012(\text{exp}) + 0.029(\text{save})$$

$$(t\text{-test}) \quad (8.943) \quad (5.256) \quad (-2.039) \quad (3.490)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. อภิปรายผลเกี่ยวกับลักษณะการออมของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ กับกลุ่มที่ไม่ออมในกองทุนฯ พบว่ากลุ่มที่ตัดสินใจออมจะมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ออม รวมทั้งหากพิจารณาจำนวนช่องทางการออมแม้ทั้งสองกลุ่มจะมีสัดส่วนของผู้ที่ออมเพียงช่องทางเดียวมากที่สุดแต่ในกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 44.8 ที่ออมเพียงช่องทางเดียว ส่วนกลุ่มที่ไม่ออมในกองทุนฯ มีสัดส่วนถึงร้อยละ 66.5 ซึ่งสัดส่วนที่น้อยกว่าสะท้อนถึงกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ ยังมีการออมในหลายช่องทางการออม สำหรับช่องทางที่เลือกออมมากที่สุดของทั้งสองกลุ่มคือการฝากเงินแบบออมทรัพย์กับธนาคาร เนื่องจากมีผลตอบแทน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

การออมในช่องทางนี้จะไม่สูงแต่ก็มีความสะดวกและคล่องตัวสูงในการฝากถอนเงิน จึงนิยมที่จะออมในช่องทางดังกล่าวไม่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม แต่สำหรับการออมในระยะยาว ได้แก่ การฝากประจำกับธนาคาร การออมโดยการซื้อสลากออมสิน/ธกส. การออมผ่านการซื้อประกันชีวิตแบบออมทรัพย์ สัดส่วนของผู้ออมของกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนจะสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ออมอย่างชัดเจน โดย การฝากประจำกับธนาคารกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนมีสัดส่วนร้อยละ 14.2 แต่กลุ่มที่ตัดสินใจไม่ออมในกองทุนมีเพียงร้อยละ 3.2 ส่วนการออมโดยการซื้อสลากออมสิน/ธกส. ในกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนมีสัดส่วนร้อยละ 24.1 แต่กลุ่มที่ไม่ออมในกองทุนมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 6.9 และการออมโดยการซื้อประกันชีวิตแบบออมทรัพย์ในกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนมีสัดส่วนร้อยละ 3.3 แต่ในกลุ่มที่ไม่ออมมีสัดส่วนร้อยละ 2.1 หากเปรียบเทียบการออมโดยการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ของกองทุนประกันสังคม ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันกับกองทุนการออมแห่งชาติ พบว่ากลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนมีสัดส่วนที่สูงกว่าคือ มีสัดส่วนของผู้ออมน้อยร้อยละ 6.1 ส่วนกลุ่มที่ไม่ออมในกองทุนมีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 2.1 จากการสำรวจข้อมูลพบว่ากลุ่มที่ไม่ออมในกองทุนจะเลือกตอบช่องทางการออมอื่น ๆ มีสัดส่วนร้อยละ 46.3 รองจากการฝากออมทรัพย์กับธนาคาร ซึ่งช่องทางอื่น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงผู้ที่ไม่ได้มีเงินออมด้วย หรือผู้ที่เก็บออมโดยตนเองหรือคิดว่ามีเงินเหลือจากรายได้หลังหักรายจ่ายแต่ละเดือนแต่ก็จะใช้ไปหมดไป หรือตนไม่ได้เป็นผู้ออมแต่คู่สมรสเป็นผู้ออม ช่องทางการออมอื่น ๆ ดังกล่าวเป็นการออมที่ไม่มีรูปแบบหรือระบบที่ชัดเจน ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนที่ค่อนข้างมีรูปแบบการออมที่ชัดเจน คือ นอกจากการฝากออมทรัพย์กับธนาคารแล้ว มีการออมโดยการฝากประจำกับธนาคาร การออมโดยการซื้อสลากออมสิน/ธกส. หรือการออมตามมาตรา 40 ในกองทุนประกันสังคม ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มที่ตัดสินใจไม่ออม โดยกลุ่มที่ตัดสินใจออมในกองทุนมีผู้เลือกตอบการออมในช่องทางอื่น ๆ เพียงร้อยละ 11.8

จากที่กล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่ารายได้ส่งผลต่อลักษณะการออมของผู้ประกอบอาชีพอิสระและกลุ่มที่มีสัดส่วนการออมต่อรายได้สูงกว่าสามารถจัดสรรการออมไปได้หลายช่องทางเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพคล่องของตน เช่น การออมระยะสั้น ได้แก่ การฝากออมทรัพย์กับธนาคาร เป็นช่องทางการออมที่มีการเลือกออมมากที่สุด เนื่องจากมีเงื่อนไขในการออมน้อยแม้ผลตอบแทนจะไม่สูงมากก็ตาม แต่สำหรับการออมในระยะยาว เช่น การฝากประจำ การออมโดยซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หรือประกันตนตามมาตรา 40 ของกองทุนประกันสังคม แม้จะมีผลตอบแทนจากการออมที่สูงกว่าแต่เงื่อนไขการออมจะเพิ่มสูงขึ้นตามผลตอบแทนที่สูงขึ้น จึงส่งผลให้กลุ่มที่มีสัดส่วนเงินออมต่อเดือนเทียบกับรายได้ต่อเดือนสูงกว่า จะมีสัดส่วนของผู้ออมในช่องทางดังกล่าวสูงกว่าเนื่องจากผลกระทบด้านสภาพคล่องในการใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันหรือการใช้จ่ายในยามฉุกเฉินจะมีน้อยกว่ากลุ่มที่มีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ต่ำกว่า

จึงกล่าวสรุปได้ว่ารูปแบบการออมของผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่มีการออมโดยการฝากออมทรัพย์กับธนาคาร สอดคล้องกับงานวิจัย ของวิศิษฐ์ บิลลามาต และสุพิชชา โชติกำจร (2557) ที่ศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ และการศึกษาของ ชารวี บุตรบำรุง (2555) เรื่องศึกษารายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมพร้อมสู่วัยสูงอายุของประชาชนอายุระหว่าง 30-40 ปี ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษพบว่า การออมโดยการฝากธนาคารเป็นช่องทางการออมที่กลุ่มตัวอย่างที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ศึกษาเลือกออมมากที่สุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้สูงก็จะจัดสรรเงินออมได้หลายช่องทางมากขึ้นโดยเลือกช่องทางการออมที่เป็นการออมระยะยาวได้มากกว่ากลุ่มที่มีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ต่ำกว่า

2. อภิปรายผลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนการออมแห่งชาติ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบอาชีพอิสระในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวนร้อยละ 63.0 ไม่ทราบว่ามีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมการออมเพื่อการชราภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ทั่วถึงหรือลงไปไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย หรืออาจจะเกิดจากการขาดความสนใจหรือไม่ได้ติดตามข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายเอง ซึ่งเจตนาของ พรบ.กองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมการออมให้กับผู้ที่ไม่มีหลักประกันรายได้ในยามชราภาพหรือไม่อยู่ในระบบหลักประกันสังคมใดๆ ให้ได้เข้าถึงระบบหลักประกันรายได้ในยามชราภาพอย่างเสมอภาค ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลักก็คือกลุ่มแรงงานนอกระบบหรือผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือผู้ที่มีรายได้น้อย กลุ่มเหล่านี้อาจจะใช้เวลาในการติดตามข้อมูลข่าวสารน้อยจึงส่งผลให้ไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารหรือรายละเอียดของกองทุนฯ สำหรับผู้ที่ทราบว่ามีการจัดตั้งกองทุนมีเพียงร้อยละ 37.0 หลังจากที่ให้ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับกองทุนฯ แล้วพบว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ต้องการออมในกองทุนฯ ถึงร้อยละ 53.0 หมายความว่าผู้ที่ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนฯ เมื่อได้ทราบรายละเอียดจึงได้เลือกตอบที่จะออมในกองทุนฯ โดยเหตุผลที่เลือกออมที่สำคัญที่สุดคือต้องการมีบำนาญเมื่ออายุครบ 60 ปี ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกองทุนฯ และเลือกเหตุผลที่ตัดสินใจออมเนื่องจากกองทุนมีผลประโยชน์คุ้มค่าเพราะกองทุนฯ มีการจ่ายเงินสมทบ จ่ายผลประโยชน์ที่เป็นดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ของธนาคารพาณิชย์ ย่อมจูงใจให้เกิดการตัดสินใจออม สำหรับการได้รับข่าวสารหรือคำแนะนำจึงตัดสินใจออม เป็นเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากขณะสำรวจข้อมูลได้สรุปรายละเอียดของกองทุนรวมทั้งข้อมูลผลประโยชน์ให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับทราบก่อนตอบแบบสอบถาม เมื่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากกองทุนฯ ซึ่งมีแรงจูงใจมากกว่า จึงอาจส่งผลให้เลือกตอบว่าการได้รับข่าวสารหรือคำแนะนำจึงตัดสินใจออมเป็นเหตุผลที่มีความสำคัญน้อยที่สุด แต่โดยข้อเท็จจริงหากการสำรวจข้อมูลไม่ได้สรุปรายละเอียดของกองทุนให้กลุ่มตัวอย่างทราบ กลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ ก็ได้ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลจึงมีความสำคัญที่จะทำให้ประชาชนสนใจที่จะออมในกองทุนฯ มากขึ้น สำหรับเหตุผลของผู้ที่ตอบว่าไม่ออมในกองทุนฯ เหตุผลที่สำคัญที่สุดคือการมีรายได้น้อย รองลงมาคือมีรายจ่ายมาก ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ เนื่องจากการบริโภคขึ้นกับรายได้ หากรายได้น้อยก็จะส่งผลต่อความจำกัดต่อการบริโภค และหากการบริโภคหรือรายจ่ายมากก็จะส่งผลกระทบต่อการออม ดังนั้นผู้ที่มีรายได้น้อยและมีรายจ่ายมากจึงมีแนวโน้มที่จะไม่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ เป็นที่มาของเหตุผลลำดับที่สามคือพอใจการออมแบบเดิม ซึ่งเมื่อมีรายได้น้อย รายจ่ายมาก การออมในกองทุนฯ ซึ่งเป็นการออมระยะยาวย่อมส่งผลต่อความไม่มั่นใจต่อสภาพคล่อง แม้กองทุนฯ จะกำหนดการออมขั้นต่ำเพียง 50 บาทแต่การออมในจำนวนที่น้อย เงินสมทบรวมทั้งผลประโยชน์ที่ได้รับก็จะน้อยตามไปด้วยแต่หากออมในจำนวนที่สูงขึ้นก็อาจจะกระทบกับสภาพคล่อง จึงยอมไม่จูงใจให้ตัดสินใจออม ในกองทุนฯ โดยพอใจที่จะออมแบบเดิมซึ่งจากข้อมูลการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการออมโดยการฝากออมทรัพย์มากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

คิดเป็นร้อยละ 67.0 ผู้ที่ตัดสินใจไม่ออมในกองทุนฯจึงอาจมีความพึงพอใจในการออมโดยการฝากออมทรัพย์กับธนาคารมากกว่าเนื่องจากมีความยืดหยุ่นมากกว่าแม้ผลตอบแทนอาจจะน้อยกว่าก็ตาม

สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนการออมแห่งชาติพบว่าการไม่มีหนี้สินเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีโอกาสตัดสินใจออมในกองทุนฯมากที่สุด เนื่องจากการไม่มีหนี้สินส่งผลให้ภาระรายจ่ายของบุคคลลดลงหรือมองอีกด้านหนึ่งบุคคลมีรายได้เพียงพอต่อรายจ่ายจึงไม่ก่อหนี้สิน รายได้หลังหักรายจ่ายจึงเป็นเงินสามารถนำไปเก็บออม สอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนา สมภารเพียร (2556) พบว่าปัจจัยหนี้สินส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบในตลาดนัดจตุจักรในทางลบ เงินออมในปัจจุบันก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯในทิศทางเดียวกัน เนื่องจาก เมื่อบุคคลมีการเก็บออมเงินในปัจจุบันย่อมสะท้อนถึงค่านิยมและวินัยในการออมของบุคคลนั้นๆ ดังนั้นเมื่อมีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติซึ่งเป็นทางเลือกการออมอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งให้ผลตอบแทน รวมทั้งประกันการจ่ายเงินบำนาญชราภาพ และเป็นกองทุนซึ่งรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลย่อมสร้างความมั่นใจและจูงใจให้บุคคลผู้มีรายได้และมีความนิยมหรือมีวินัยในการออมอยู่แล้วมีโอกาสที่จะตัดสินใจออมในกองทุนฯได้อีกช่องทางหนึ่ง

การถือครองทรัพย์สินประเภทที่ดิน การถือครองรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ ก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ของ วิศิษฐ์ บิลมาศ และ สุพิชชา โชติกำจร (2557) พบว่ามูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือนสัมพันธ์กับการออมอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาของดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2557) เรื่องการออม ความมั่งคั่งและบำนาญผู้สูงอายุของครัวเรือนไทย พบว่ารายได้ การถือครองทรัพย์สินและการออมจะมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน สามารถอธิบายได้ว่าหาก มีการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพิ่มขึ้นก็จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณสมบัติความมั่งคั่งจึงก่อให้เกิดแรงจูงใจในการออมเพิ่มขึ้น อีกทั้งที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะเกษตรกรหากถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพิ่มขึ้นก็สามารถขยายการเพาะปลูกทำให้รายได้สูงขึ้นนำไปสู่แรงจูงใจให้เกิดการออมได้ สำหรับทรัพย์สินประเภทรถจักรยานยนต์ถือเป็นยานพาหนะที่จำเป็นของผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลาง โดยธรรมชาติของบุคคลนอกจากทำงานเพื่อหารายได้มาใช้จ่ายใช้สอยเพื่อการบริโภคเลี้ยงชีพแล้วย่อมตั้งเป้าหมายในการจัดหาสวัสดิการอย่างอื่นเพื่อความสะดวกสบายด้วย ยานพาหนะเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตอย่างหนึ่งที่บุคคลทำงานเก็บเงินเพื่อจัดหายานพาหนะมาครอบครองใช้อำนวยความสะดวกให้แก่ตนเอง ดังนั้นบุคคลที่ได้ครอบครองเป็นของตนเองแล้วหรือสามารถครอบครองได้หลายคันย่อมเกิดความรู้สึกว่าตนได้รับผลตอบแทนจากการทำงานโดยมียานพาหนะมาครอบครองแล้ว จึงสามารถที่จะจัดสรรรายได้ของตนเองไปทางอื่นๆได้ซึ่งทางเลือกหนึ่งก็คือการออมนั่นเอง แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมดังกล่าวนี้ เป็นไปตามทฤษฎีวงจรของการบริโภคและการออมซึ่งมีแนวคิดตามทฤษฎีว่า บุคคลย่อมออมหรือสะสมทรัพย์สินมากที่สุดเมื่ออยู่ในวัยทำงาน จากเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้การครอบครองทรัพย์สินประเภทรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นยานพาหนะที่จำเป็นสำหรับผู้มีรายได้น้อยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจออม สำหรับการถือครองรถยนต์ก็เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากรถยนต์เป็นทรัพย์สินที่ค่อนข้างมีมูลค่าสูง บุคคลที่ครอบครองย่อมต้องมีรายได้ในการซื้อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

หรือผ่อนชำระราคา การถือครองรถยนต์จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ชี้วัดความสามารถในการหารายได้และความสามารถในการออมของบุคคล

3. อภิปรายผลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนการออมแห่งชาติ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนฯ พบว่า มี 5 ปัจจัยได้แก่ การไม่มีหนี้สิน เงินออมต่อเดือนในปัจจุบัน ขนาดที่ดินที่ถือครอง การถือครองทรัพย์สินประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์ แต่จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินที่จะออมในกองทุนฯ พบว่ามีเพียง 3 ปัจจัย ที่มีผลต่อการกำหนดจำนวนเงินออมในกองทุน คือ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และเงินออมต่อเดือน ส่วนปัจจัย การไม่มีหนี้สิน ขนาดที่ดินที่ถือครอง การถือครองทรัพย์สินประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ไม่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนฯ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้เนื่องมาจากจำนวนเงินที่ตัดสินใจออมเป็นผลสุทธิโดยตรงของรายได้และรายจ่าย โดยบุคคลย่อมมีเหตุผลที่จะพิจารณารักษาความสมดุลระหว่างรายได้ รายจ่าย และความสามารถในการออมของตนเอง ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้านดังกล่าว มีลักษณะเป็นตัวแปรที่วัดมูลค่าเป็นตัวเงินแล้ว บุคคลจึงสามารถนำข้อมูลรายได้ รายจ่าย และความสามารถในการเก็บออมของตนในปัจจุบันมาใช้ในการตัดสินใจได้ง่ายที่สุดเพื่อกำหนดจำนวนเงินที่จะออมของตนเองสอดคล้องกับ การศึกษาของ กาญจนา สมภารเพียร (2556) เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบในตลาดนัดจตุจักรพบว่า รายได้ต่อเดือน มีผลต่อการออมในทิศทางเดียวกัน และรายจ่ายต่อเดือนจะมีผลต่อการออมในทิศทางตรงข้าม และจากการศึกษาการออม ความมั่งคั่งและบ้านของผู้สูงอายุของครัวเรือนไทยของ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2557) พบว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มการออมและระดับการสะสมทรัพย์สินสูงตามไปด้วย รวมทั้งผลการศึกษาเป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ที่กล่าวว่าการออม การบริโภค และรายได้มีความสัมพันธ์กันตามฟังก์ชันการบริโภคและฟังก์ชันการออม ดังนั้น เมื่อบุคคลมีรายได้ที่สูงขึ้น และเงินรายได้หลังหักรายจ่ายมีเพียงพอที่จะเก็บออม ข้อมูลดังกล่าวย่อมส่งผลให้ตัดสินใจได้ว่า จะออมเป็นจำนวนเงินเท่าใด ส่วนรายจ่ายจะมีผลทำให้รายได้หลังหักรายจ่ายลดลงตามปริมาณรายจ่ายที่สูงขึ้นจึงมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯ ในทิศทางตรงข้าม ส่วนตัวแปรการไม่มีภาระหนี้สิน ขนาดที่ดินที่ถือครอง และการถือครองทรัพย์สินประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ตัวแปรดังกล่าวไม่ได้สะท้อนมูลค่าออกมาในรูปของตัวเงินอย่างชัดเจนเหมือนรายได้ รายจ่าย และจำนวนเงินที่สามารถเก็บออมได้ในปัจจุบัน แต่มูลค่าจะสะท้อนออกมาโดยให้ความรู้ถึงความเสี่ยง ปัจจัยดังกล่าวจึงเพียงมีผลต่อการตัดสินใจที่จะออมหรือไม่ออมในกองทุนฯ แต่อาจจะไม่ได้นำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดจำนวนเงินออมจึงไม่มีผลต่อจำนวนเงินที่ตัดสินใจจะออมในกองทุนฯ ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่ามีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้มีการสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนมากขึ้น อย่างเช่น อาศัยผู้นำในระดับท้องถิ่นเช่นผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้นกลางในการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ประชาสัมพันธ์ หรือนอกจากกองทุนฯจะรับสมัครสมาชิกผ่าน ธนาคารออมสิน, ธกส และกรุงไทยแล้ว ควรมีการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เพื่อประชาสัมพันธ์และรับสมัครสมาชิกเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

1.2 จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่องทางการออมเพียงช่องทางเดียวและนิยมออมในรูปแบบของการฝากออมทรัพย์กับธนาคารเป็นส่วนใหญ่จึงควรมีการสร้างแนวคิดใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการออมโดยการเสนอทางเลือกการออมในกองทุนฯให้เป็นอีกทางเลือกการออมหนึ่งของผู้ที่มีเงินออมน้อย โดยใช้ชี้ให้เห็นและสร้างแรงจูงใจว่าในระยะยาว กองทุนฯจะให้ผลตอบแทนที่ดีและคุ้มค่ากว่าการฝากเงินแบบออมทรัพย์

1.3 จากการศึกษาพบว่าปัจจัย รายได้ รายจ่าย และเงินที่สามารถเก็บออมในปัจจุบัน มีผลต่อจำนวนเงินที่จะออมในกองทุนฯอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการส่งเสริมให้มีการออมในกองทุนฯ จึงควรกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายควบคู่กันไปด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากผู้วิจัยไม่มีข้อมูลที่แน่ชัดว่ากลุ่มตัวอย่างที่จะสำรวจเป็นบุคคลใดและมีตัวอย่างรายได้บ้างจะตัดสินใจออมหรือไม่ออมในกองทุนฯ การสำรวจข้อมูลใช้วิธีการกำหนดจำนวนตัวอย่างในแต่ละท้องที่ตามสัดส่วนประชากรทางทะเบียนราษฎร์ แล้วระบุกลุ่มอาชีพที่จะสำรวจในแต่ละท้องที่ตามลักษณะของการประกอบอาชีพที่สำคัญในท้องที่นั้นๆ หลังจากนั้นก็จะดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ส่งผลให้ในส่วนของการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมในกองทุนฯจึงอาจจะได้จำนวนตัวอย่างที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯจำกัด หลังจากคัดแยกข้อมูลรายที่ตัดสินใจออมในกองทุนฯจากตัวอย่างที่สำรวจทั้งหมดแล้ว ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่างรวมทั้งขั้นตอนในการสอบถามข้อมูล เช่น อาจจะสอบถามในเบื้องต้นว่าจะออมหรือไม่เพื่อคัดกรองตัวอย่างให้ได้สัดส่วนตามคุณลักษณะที่ต้องการ

2.2 ควรมีการสำรวจข้อมูลครอบคลุมในระดับจังหวัด หรือทำการวิจัยในท้องที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลด้วย

2.3. การสำรวจข้อมูลครั้งนี้เป็นการสอบถามการออมในระดับปัจเจกบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับ รายได้ รายจ่าย เงินออม เป็นข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อวัดปัจจัยส่วนบุคคลที่จะมีผลต่อการตัดสินใจออมหรือไม่ออมในกองทุนฯของบุคคลนั้นๆ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรนำข้อมูลปัจจัยระดับครัวเรือนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วย

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา สมภารเพียร. (2556). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอก

ระบบในตลาดนัดจตุจักร. (ปริญญาณิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ชารวี บุตรบำรุง. (2555). รายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมพร้อมผู้สูงอายุของประชาชน

อายุระหว่าง 30-40 ปี ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, สุวิมล เสงพัฒนา. (2557). การออม ความมั่งคั่งและบำนาญผู้สูงอายุของครัวเรือนไทย. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปัทมา ว่าพัฒนวงศ์, ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2558). ประชากรไทยในอนาคต. สืบค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conferencell/Article/Article02.htm>.
- วิศิษฐ์ บิลมาศ, สุพิชชา โชติกำจร. (2557). รูปแบบและพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). ข้อมูลเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2559, จาก https://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=11837.

